

Nr 304

Av fru Svensson m. fl., om förbättrat statligt stöd åt daghem och förskolor.

Statsbidrag till institutioner för halvöppen barnavård (lekskolor, daghem och eftermiddagshem) infördes 1943—1944. Det ansågs vid denna tidpunkt nödvändigt att dessa institutioner inlemmades i samhällets förebyggande barnavård. Avsikten med statsbidraget var dels att stimulera till inrättandet av flera institutioner och dels att tillförsäkra verksamheten en viss minimistandard, så att den kunde fylla sin familjestödande uppgift. Verksamheten har hastigt utvecklats, och förskolans väg och fostrande betydelse erkännes numera från alla håll. Barn, som i den viktiga förskoleåldern får en positiv inställning till gemenskap och en sund grupp känsla, har i alla avseenden lättare att nå en önskvärd social anpassning i skola och arbetsliv. Ur samhällsekonomisk synpunkt torde det vara långt fördelaktigare att söka förebygga än att bota en missanpassning. Mot bakgrunden av de växande ungdomsproblemen i synnerhet och såväl skolans som det moderna samhällets alltmer ökade krav på anpassning och positiv samarbetsförmåga i allmänhet har behov av förskoleverksamhet oavbrutet ökats.

Kommunerna, och även de enskilda huvudmännen, får för närvarande vidkännas huvudparten av kostnaderna för denna verksamhet. Det torde ligga i statens intresse att inte bara vidmakthålla utan även öka stimulansen till en fortsatt utbyggnad.

Formen för bidragsgivningen har varit föremål för utredning av allmänna statsbidragsutredningen. I dess betänkande (1956) om primärkommunala driftbidrag liksom i promemorian samma år angående förenklad statsbidragsgivning till driften av anstalter för halvöppen barnavård framhålles, att utredningen bl. a. på grund av den s. k. stimulanseffekten icke ansett det lämpligt att avlösa ifrågavarande bidrag med ett allmänt statsbidrag. Bidrag till denna verksamhet utgår numera i form av bidrag till avlönande av förskollärare. Tidigare utgående kostbidrag till daghem och eftermiddagshem har inräknats i lönebidraget, som uppgår till 16 procent för lekskola och 32 procent för dag- och eftermiddagshem.

Allmänna statsbidragsutredningen konstaterade att om relationen mellan statens och huvudmännens kostnader skulle återställas till vad de var vid statsbidragets tillkomst 1944 borde bidrag utgå med 35 procent för lekskola och 60 procent för daghem och eftermiddagshem.

Bidraget har räknats upp med hänsyn till 1957 och 1958 års generella lönehöjningar, så att bidragen för innevarande budgetår motsvarar 16 respektive 32 procent av löneklass 9 (1958 års löner). Men då det gäller uppräknings med hänsyn till 1959 års löneökning har departementschefen inte ansett sig kunna godtaga socialstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1960/61, vilket skulle inneburit en ökning för statsverket med ca 100 000 kronor.

På grund av denna uteblivna följdverkan kommer bidragets relativa värde för huvudmannen att understiga t. o. m. det låga relativa värde till vilket bidraget genom penningvärdeförändringar sjunkit 1956. Det måste ifrågasättas, om bidraget under sådana förhållanden kommer att behålla den avsedda stimulerande effekten. Man kan inte i längden räkna med att kommunerna fortsättningsvis engagerar sig i en verksamhet där värdet av statsbidraget undan för undan minskar. Jämförelser kan här göras dels med statsbidraget till avlöningar till förskoleseminariernas lärarpersonal, där departementschefen i statsverkspropositionen förordar en uppräknings i anledning av 1959 års lönehöjningar, dels med statligt bidrag till den obligatoriska skolans lärare.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära förslag om förbättrat statligt stöd åt daghem och förskolor.

Stockholm den 26 januari 1960

		<i>Rosa Svensson</i>
<i>Hernfrid Bark</i>	<i>Ernst Jacobsson</i>	<i>Annie Jäderberg</i>
<i>Harald Almgren</i>	<i>Gunbjörg Thunvall</i>	<i>Eric R. Carlsson</i>
<i>Birger Nilsson</i>	<i>Lena Renström-Ingenäs</i>	<i>Thyra Löfqvist</i>